

Wywiad z Krzysztofem Michałkiewiczem, Sekretarzem Stanu w MRPiPS oraz Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Krzysztof Czechowski: Panie Ministrze, w dotychczasowej karierze zawodowej pełnił Pan funkcje w administracji publicznej, jednak łatwo zauważyć, że Pańska działalność prawie zawsze związana była z polityką społeczną. Proszę powiedzieć, jak z perspektywy ostatnich dekad ocenia Pan sytuację osób niepełnosprawnych w Polsce?

Krzysztof Michałkiewicz: W bieżącym roku obchodzimy 25-lecie Ustawy z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Przez ten czas sytuacja osób niepełnosprawnych zmieniła się zdecydowanie na korzyść. Jest to zatem dobra okazja, by podziękować wszystkim, którzy zaangażowali się na rzecz tego środowiska. Praca na rzecz osób niepełnosprawnych wymaga wciąż nowych działań, ze względu na ich potrzeby i zmieniającą się w szybkim tempie rzeczywistość. Szczególną uwagę musimy poświęcić na likwidowanie barier oraz wszelkich ograniczeń w korzystaniu przez osoby niepełnosprawne z należnych praw, a także na umożliwianie im pełnej integracji społecznej. Mamy ciągle wiele do zrobienia, aby osoby niepełnosprawne, tak jak wszyscy obywatele naszego kraju mogły w pełni korzystać z przysługujących im praw.

K.C.: Konwencja ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych została ratyfikowana przez Polskę w 2012 r. Niedługo upłyną cztery lata od tej daty. Jak, w chwili obecnej, ocenia Pan poziom wdrożenia postanowień tego ważnego dla środowiska osób niepełnosprawnych aktu prawnego?

K.M.: Ratyfikacja przez nasz kraj wspomnianej konwencji stanowi jedynie potwierdzenie, że Polska gwarantuje możliwość realizacji praw osób niepełnosprawnych. Zapewniam, że z naszej strony trwają nieustanne prace nad tym, by niepełnosprawni mogli z tych praw korzystać w jak najpełniejszy sposób. To staranie o praktyczną realizację konwencji wymaga stałego dialogu ze środowiskiem

osób niepełnosprawnych, dlatego cieszę się ze zmiany Ustawy, która zwiększa skład Rady Konsultacyjnej, a tym samym jej reprezentatywność – będą w niej uczestniczyć, w szerszym zakresie, różne środowiska osób niepełnosprawnych. Mam nadzieję, że funkcjonowanie Rady Konsultacyjnej przyczyni się do pełniejszej artykulacji oczekiwań, które następnie będą mogły być uwzględniane przez Rząd w podejmowanych pracach.

K.C.: W Polsce (wg danych REGON) zarejestrowanych jest 17 tys. fundacji oraz 86 tys. stowarzyszeń (nie uwzględniając Ochotniczych Straży Pożarnych). Gros tych organizacji prowadzi działalność statutową na rzecz osób niepełnosprawnych. Czy można tym samym powiedzieć, że dziś to właśnie organizacje pozarządowe są partnerem dla Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy realizacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych?

K.M.: Osoby niepełnosprawne to członkowie społeczności lokalnych. Są w nich często aktywne poprzez działalność podejmowaną w organizacjach pozarządowych. Część z tych organizacji działa na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, inne z kolei stoją na straży przestrzegania praw tych osób. W każdym przypadku administracja publiczna powinna wsłuchiwać się w głos środowiska osób niepełnosprawnych. Organizacje te powinny być traktowane jako jej partner w działalności zmierzającej ku poprawie sytuacji osób niepełnosprawnych. Nie do przecenienia jest rola organizacji pozarządowych, jeśli chodzi o działalność w zakresie ich rehabilitacji zawodowej i społecznej. Organizacje pozarządowe są także aktywne w sektorze ekonomii społecznej i niezwykle istotny jest ich udział w tworzeniu miejsc pracy i pola do aktywności dla osób niepełnosprawnych. W obecnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dostępne są znaczące środki na wspieranie ekonomii społecznej, w tym organizacji prowadzonych przez osoby niepełnosprawne czy działających na ich rzecz, co należy w jak największym stopniu wykorzystać.

K.C.: Jako Prezes Rady Nadzorczej PFRON ma Pan decydujące zdanie w obszarze kreowania polityki dotyczącej działania oraz celów horyzontalnych tej instytucji. Czy w chwili obecnej, Pana zdaniem, powinny zajść zmiany w zakresie lub w sposobie działalności Funduszu?

K.M.: W tym roku, oprócz 25-tej rocznicy wprowadzenia Ustawy, obchodzimy również ćwierćwiecze PFRON-u. Udział Funduszu w zmianie sytuacji osób niepełnosprawnych, jaka dokonała się w tym czasie, jest znaczący. Zajmuje się

on przede wszystkim rehabilitacją zawodową, która jednak wpływa na wiele aspektów życia. W związku z tym, że zmienia się otaczająca nas rzeczywistość społeczna i gospodarcza, przekształca się tym samym również sytuacja osób niepełnosprawnych, także na rynku pracy. Fundusz powinien zmieniać się w sposób dynamiczny, by móc odpowiednio reagować i służyć osobom niepełnosprawnym.

K.C.: Projekt Globalnego Planu Działania WHO na rzecz niepełnosprawności na lata 2014–2021: „Lepsze zdrowie dla wszystkich osób niepełnosprawnych” rekomenduje m.in. zwiększenie dostępności do nowych technologii wspomagających dla osób niepełnosprawnych. Czy widzi Pan możliwość, aby PFRON współuczestniczył w tym przedsięwzięciu?

K.M.: Temat ten jest na tyle istotny, że należy w tym zakresie wykorzystywać wszelkie dostępne instrumenty, w tym również – oczywiście – PFRON. Nowe technologie, jakie powstają w związku z postępem dokonującym się w sferze nauki i techniki, dają coraz więcej możliwości podnoszenia jakości życia i funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Ich rola jest nie do przecenienia i warto popierać każdą formę wsparcia i wykorzystania ich na potrzeby osób niepełnosprawnych.

K.C.: Podczas 54. Światowego Zgromadzenia Zdrowia (World Health Assembly) w 2001 r. przyjęto Międzynarodową Klasyfikację Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF). Jak wiemy, ICF dostarcza obszernego i wystandardyzowanego schematu opisu funkcjonowania człowieka i jego ograniczeń oraz służy jako narzędzie do organizowania tych informacji. W wielu krajach ICF od 15. lat ma bardzo szerokie zastosowanie, również w zakresie rehabilitacji. Jak, Pana zdaniem, powinna zostać wykorzystana ta klasyfikacja w Polsce?

K.M.: Jesteśmy właśnie po dyskusji na temat celów dużego projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej, który będzie dotyczył przeglądu systemu orzeczniczego w Polsce. W ramach tego przeglądu zostaną również wypracowane rekomendacje dotyczące budowy tego systemu tak, by w lepszy sposób odpowiadał obecnym i przyszłym potrzebom. Uważamy, że ten projekt jest ogromną szansą na wypracowanie optymalnego modelu nowoczesnego orzecznictwa. Jesteśmy, oczywiście, otwarci na dyskusję na temat wykorzystania, w taki czy inny sposób, klasyfikacji ICF.

K.C.: Profesor Wiktor Dega, jeden z twórców Polskiej Szkoły Rehabilitacji, zwykł mawiać, że: „Nieludzkim jest uratowanie życia człowiekowi i pozostawienie go

samemu sobie”. Jak wiemy, w Polsce funkcjonuje podejście do rehabilitacji z podziałem na rehabilitację leczniczą, społeczną i zawodową. Czy, Pana zdaniem, możliwe jest w dalszej perspektywie odejście od tzw. zarządzania „silosowego” na rzecz efektywnej koordynacji całego obszaru wsparcia osób niepełnosprawnych, tak aby w naszym kraju funkcjonował model wczesnej kompleksowej rehabilitacji?

K.M.: Jest to trudne, ale na pewno niezbędne. Obecne rozmowy prowadzone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wraz z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych zmierzają ku temu, by rehabilitacja była jak najwcześniejsza. Będziemy na ten temat rozmawiać także z Ministerstwem Zdrowia. Uważam jednocześnie, że problem nie dotyczy wyłącznie wczesnej i kompleksowej rehabilitacji, ale również rehabilitacji ciągłej oraz różnych form terapii w odniesieniu do tych sprawności, które dana osoba odzyskała. Działania rehabilitacyjne są dla wielu osób niepełnosprawnych stałym elementem życia. Warto zrobić wszystko, aby były one jak najbardziej dostępne i skuteczne.

K.C.: Serdecznie dziękuję za rozmowę.